

Siro penkki

yhdestä lankusta

**PIHA-
ELÄMÄÄ**
– tee itse



Sahaa lankku

Ensimmäinen mukava haaste on löytää paksu lankku, mielellään tiheäkasvuisesta puusta sahattu, jossa on vielä kaarna molemmissa reunoissa. Me löysimme upean 45 mm:n kuusilankun, mutta ohuempikin riittää.

Voit tehdä istuimen myös 160 mm:n laudoista, mutta suoraan sahalta haettu lankku on kätevä: voit rakentaa koko penkin ydinpuusta, jos sen leveys on yli 35 cm. Istuimen koko mitoitetaan lankun leveyden mukaan, kun pehmeä pintapuu kaarnan vierestä on poistettu. Valmistamme lankusta 160 mm:n istuinlaudat ja pukkijalat, joiden leveys on 30 cm ja korkeus 42 cm.



1 Piirrä pukkijalkojen ja penkin muoto kovalevyille. Sovita istuimen leveys lankun mukaan ja pidä jalkojen välinen etäisyys samana ylä- ja alareunassa. Säädä säätökulmain valmiin piirroksesi mukaan, niin voit ryhtyä töihin.



Ytimen keskilinja merkitään liitunarulla ja lankku halkaistaan pyörösahalla.

2 Halkaise lankku koko pituudeltaan. Näin saat lankkuun suoran reunan, jota lähdet työstämään. Lisäksi istuimen vääntymisriski pienenee. Jotta ydinpuu saadaan parhaiten hyödynnettyä, halkaisu tehdään ydinpuun eikä lankun mukaan.

VAIKEUSASTE:

Näyttää yksinkertaiselta, mutta varaa aikaa tämän upean puun työstämiseen.

AJANKÄYTTÖ:

1-2 päivää

HINTA:

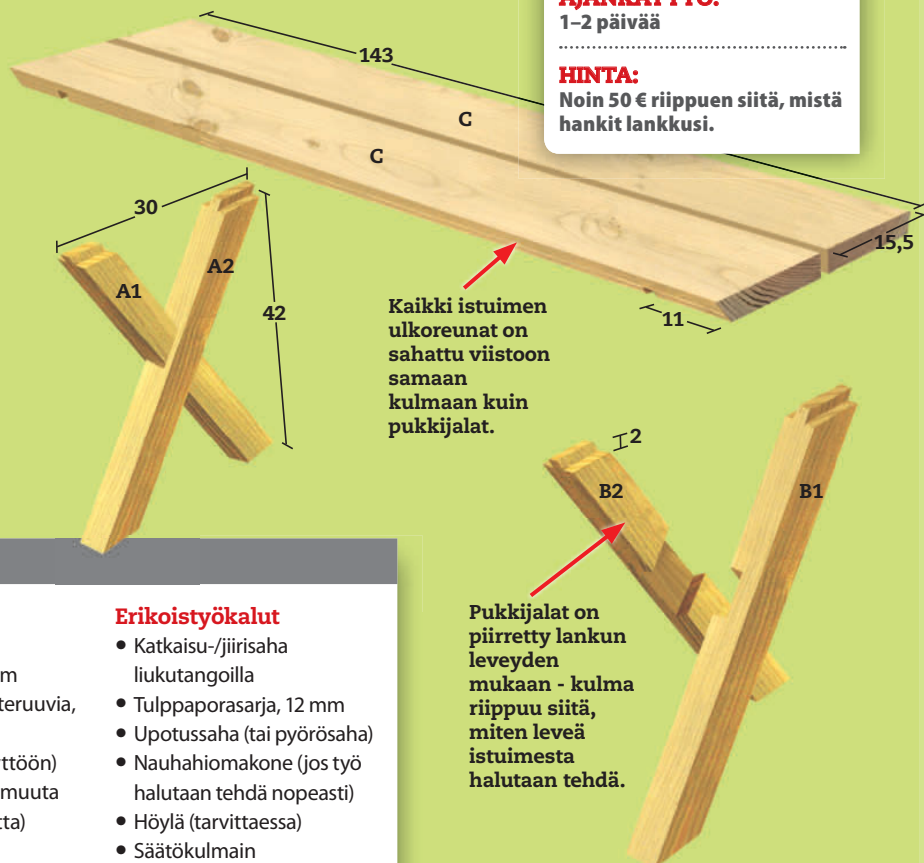
Noin 50 € riippuen siitä, mistä hankit lankkusi.

Tämä sirorakenteinen penkki on tehty vain yhden kokoisesta puutavarasta ja koottu perinneliitoksin. Kiinnitykseen tarvitaan vain 6 ruuvia.

Tämän penkin syntyhistorian kertomiseen et väsy koskaan. Tarina onkin kertomisen arvoinen. Sahaat leveän lankun kuuteen osaan, taiot muutamia yksinkertaisia liitoksia, puristat osat yhteen vain kuutta ruuvia käyttämällä, ja lopputuloksena on perinteinen mutta todella tyylikäs pihapenkki.

Tehtävä kuulostaa helpommalta kuin se itse asiassa on, sillä työ vaatii suurta tarkkuutta. Kun onnistut tekemään merkinnät tarkasti, pääset pian mielipuuhaasi eli puusepän töihin.

Penkki on rakennettu douglas-kuusesta. Lankku on halkaistu rungosta poikittain, 5 cm paksu ja 35 cm leveä, haettu puutavaraliikkeestä ja höylätty 45 mm paksuuteen. Lankku on raskas ja muotonsa säilyttävä ja silti helposti työstettävissä. Ja tarinaa on hauska kertoa.



TARVIKELUETTELO

Tarvikkeet

Douglas-kuusilankku, 45 mm paksu, 250 cm pitkä ja väh. 35 cm leveä, halkaistu jaloiksi ja istuimeksi:

- 4 jalkaa (A + B) á 8 x 54 cm
 - 2 istuinlautaa (C) á 143 cm
- Lankku halkaistaan koko leveydeltä pituussuuntaan.

Lisäksi:

- 4 ruuvia, 6 x 120 mm
- 2 kannallista kalusteruuvia, 6 mm
- PU-liimaa (ulkokäyttöön)
- Mehiläisvahaa (tai muuta pintakäsittelyainetta)

Erikoistyökalut

- Katkaisu-/jiirisaha liikutangoilla
- Tulppaparasarja, 12 mm
- Uputussaha (tai pyörösaha)
- Nauhahiomakone (jos työ halutaan tehdä nopeasti)
- Höylä (tarvittaessa)
- Säätökulmain

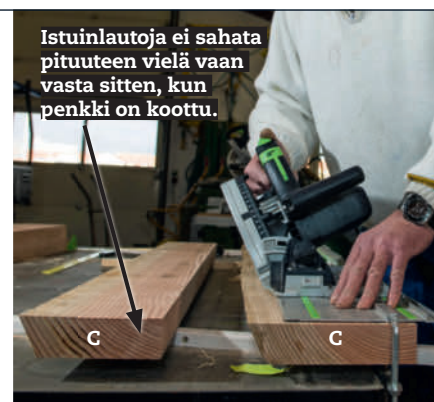
Pukkijalat on piirretty lankun leveyden mukaan - kulma riippuu siitä, miten leveä istuimesta halutaan tehdä.



3 Sahaat jalat (A ja B) halkaistujen lankkujen päistä. Ne sahataan aluksi vain 54 cm pituuteen ja suoraan kulmaan. Ne sahataan myöhemmin oikeaan kulmaan. **VINKKI:** Selviät pyörösahalla, mutta työ helpottuu, jos käytät upotussahaa ja kiskoa.



4 Sahaat jalat (A ja B) 8 cm levyisiksi lankuiksi. Koska lankuista on poistettu pehmeä pintapuu kaarnapinnan ympäriltä, jalat ovat lähes kokonaan ydinpuuta. Se säilyttää muotonsa ja kestää kosteutta paljon paremmin kuin pintapuu.



Istuinlautoja ei sahata pituuteen vielä vaan vasta sitten, kun penkki on koottu.

5 Sahaat istuinlaudat (C) pitkistä ulkoreunastaan viistoon niin, että lankun yläpinta on 15,5 cm leveä. Terää kallistetaan säätökulmainen mukaan niin, että reuna sahautuu samaan kulmaan kuin jalat. Tässäkin on lähes pelkkää ydinpuuta.

Kokoa jalat

Nyt kokoamme jalat ristiin. Tähän käytetään yksinkertaista liitosta, jossa yksittäiset jalat upotetaan toisiinsa ja ne pysyvät yhdessä tavallisella kalusteruuvilla - kaksiosaisella ruuvilla, jossa on kanta molemmissa päissä eli pultilla ja mutterilla.

Jalat kootaan ristiin, mutta ruuveja ei käytetä, ennen kuin jalat on sahattu päistään ja oikaistu yläreunastaan huuloksen kera niin, että kaikki jalat loppuvat yläreunassa leveään tappiin, jonka on sovittava istuinlautoihin.

Jalkaparit ovat täysin samanlaiset. Jos haluat penkistä yli 180 cm pitkän, tee kolmas jalkapari ja sijoita se keskelle.



3 Hio kapeat reunat hiomapaperilla. Tämä on helpointa tehdä kiinteästi asennetulla nauhahiomakoneella. Näin voit poistaa myös lyijykynämerkinnät. Viimeistelet reunat höylällä, hiomapaperilla tai yläjyrsimellä.

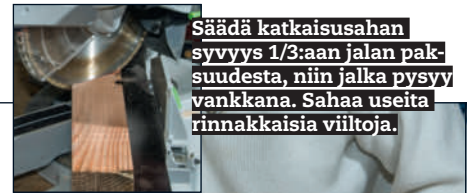


Laita jalka varmasti oikeinpäin niin, että ristikkäiset jalat ovat peilikuvia.

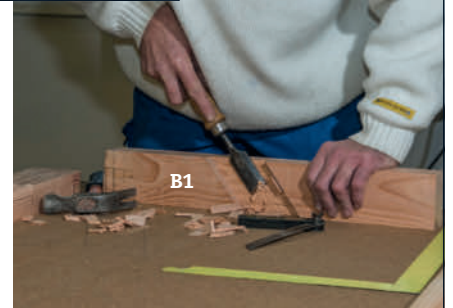
1 Piirrä jalat (A ja B), kun olet asettanut ne kaavan päälle. Merkitse jalkojen ylä- ja alalinjat sekä kohdat, joissa jalat risteävät. Merkitse jalat esim. A1 ja B1 ja piirrä ylöspäin suunnatut nuolet. Siirrä pisteet suorakulmaimella poikittain jalkojen yläosaan.



4 Hio istuinlaudat (C) sileiksi ja viistä ne. Nauhahiomakone on hyvä väline, sillä sahasta jää usein ura, joka voi yltyä myös paksuun lankkuun. Teemme huuloksenkin höylällä, mutta viisteen voi työstää myös hiomakoneella tai yläjyrsimellä.



Säädä katkaisusahan syvyys 1/3:aan jalan paksuudesta, niin jalka pysyy vankkana. Sahaa useita rinnakkaisia viiltoja.



2 Sahaa lovea varten jalan sivuun viiilto ja talttaa se auki leveällä taltalla. Sahaa monta vierekkäistä viiltoa, niin talttaaminen sujuu helpommin. Talttaa ensin toisesta reunasta, sitten toisesta, niin saat reunoista siistit.



5 Aseta jalat ristikkäin. Tämä saattaa vaatia hieman säätämistä sahaa tai talttaa apuna käyttäen, sillä liitosten tulisi olla niin tiiviitä, että jalat seisovat jo sellaisinaanakin hyvin vankasti.

Tyylikäs reuna

Olisi mukava pyöristää terävät reunat hiomapaperilla tai yläjyrsintä käyttämällä, mutta käsin höyläämällä jäljestä tulee hienompaa. Tämä sujuu myös nopeasti. Kolme tai neljä vetoa 45°:n kulmaan takaa tyylikkään työn jäljen.



6 Lyhennä jalat (A ja B) katkaisusahalla. Tee merkintä, kun jalat on asetettu ristikkäin kaavan päälle. Viillon tulisi jatkua jalasta toiseen samassa linjassa. **VINKKI:** Kun sahaat, jätä puolet lyijykynäviivan paksuudesta jäljelle.



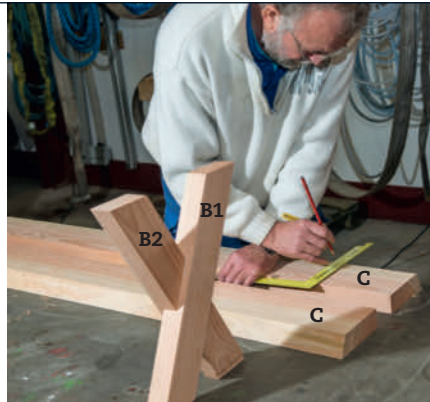
7 Tee jalkojen (A ja B) päädyn sivuihin huullos, jotta jalat loppuvat istuinlautaan (C) työntyvään tappiin. Poista sahalla ja taltalla 2 cm korkeudesta ja 7 mm syvyydestä molemmista sivuista. Sovita mitat lankkusi leveyden mukaan.

Kokoa penkki

Nyt lautojen alapintaan sahataan istuinta varten lovet, joihin jalkojen tapit työntyvät. Jalat on sovittava oman lankun paksuuden ja leveyden mukaan, joten näytämme nyt vain periaatteen.

Istuinlaudat asetetaan pohja ylöspäin ja oikaistaan ristikkäisjalkojen mukaan. Koska tapin yläreunan tulee valmiissa penkissä olla istuimen etureunan tasossa, tappi ulottuu nyt hieman istuinlankun yli - tapin pohja myötäilee istuinlaudan alinta ulkoreunaa.

Ulompi ristikkäisjalka sijoitetaan noin 12 cm istuinlaudan päästä. Nyt voimme piirtää lovet tappien mukaan.



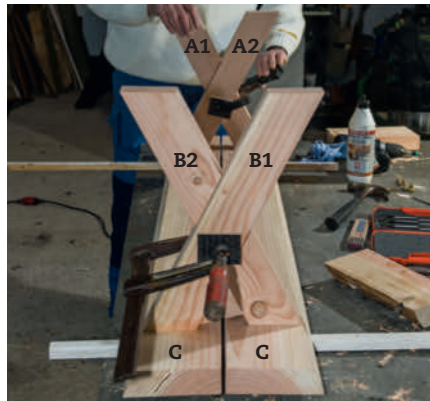
1 Merkitse istuinlautoihin (C) neljä uraa, joihin jalat (A ja B) työntyvät. Ensinnä piirrämme merkit niin, että asetamme istuinlaudat ja jalat oikeaan suhteeseen toisiinsa nähden, ja sen jälkeen oikaissimme merkinnät suorakulmaimen avulla.



2 Sahaa urat lautojen sivuun ja talttaa ne auki. Tämä vaatii katkaisusahan, jossa on liukutangot, jotta terää voi kuljettaa edestakaisin tiettyyn syvyyteen. Lovi työstetään tämän jälkeen taltalla.



3 Liimaa ja ruuvaa jalat (A ja B) istuinlautoihin yhdellä 6 x 120 mm ruuvilla jokaisesta liitoksesta. Koska ruuvien kannat ovat istuinlankun yläpinnassa, ne tulpataan. Pora istuimen yläpintaan 10 mm syvyyteen 12 mm poralla ja sen jälkeen 6 mm poralla.



4 Kokoa ja kiinnitä pukkijalat parilla ruuvipuristimella. Puristimien alle asetetaan vaneripalat, jotka suojaavat painaumilta ja estävät puuta rispaantumasta, kun poraamme reiän jalkojen läpi kalusteruuvien kiinnitystä varten.



5 Kokoa jalat kalusteruuveilla. Niille porataan reiät jokaisen liitoksen keskelle 6 mm poralla. Poista puristimet ja vaneripala ja laajenna reikää sisäpuolelta 9 mm poralla ruuvinkantaa varten. Lyhennä ylipitkä ruuvi kulmahiomakoneella.



6 Peitä ruuvikohdat tulpilla. Pora tulpat tulpaporalla puusta, josta sahasit isot lankut. Tulpat liimataan PU-liimalla niin, että vuosisyyt ovat laudan syiden suuntaiset. Kun liima on kovettunut, tulppa katkaistaan ja hiotaan tasoon.



7 Sahaa istuinlautojen (C) päät viistoon, kun liima on kovettunut. Sahaa ensin upotussahalla samaan kulmaan kuin pitkät sivut. Teippaa reunan ympäriltä, jottei puu rispaannu. Sahaa hitaasti, sillä terän täytyy työntyä koko laudan läpi.



Penkki hiotaan hienolla hiomapaperilla, vahataan kahdesti ja kiillotetaan silkkimäiseksi. Näin penkki on valmis käytettäväksi, ja sen tarina voidaan kertoa.